

Vesmír^omý kurz

Editorial

Milí čtenáři,

v tomto čísle Vesmírného kurýra na Vás čeká spousta pěkných věcí, a to zejména autorské texty, reflexe, povídka, úvaha, sloupek či fejeton. Jsou doplněné originálními ilustracemi, které vznikaly na zakázku přímo k textům. Přinášíme Vám také slibované ukázky běčkových podmínek.

Nechybí tu ani rozhovory, tematicky zaměřené články a něco, co Vám pomůže zmírnit napětí a stres – oblíbené omalovánky. Nově jsme zařadili také příspěvek, se kterým si budete trochu lámat hlavu, doplňovačku. Čekáme na Vaše ohlasy. Pokud se Vám tato inovace bude líbit, dáme jí v příštím čísle větší prostor.

redakce

Vesmírný kurýr, 4. číslo • Tento časopis vydává Gymnázium Přírodní škola • Letohradská 370/1, Praha 7, email: casopis@prirodniskola.cz • web: www.prirodniskola.cz tel.: 283 922 299 • FB: Přírodní škola
redakce: Anežka Havrdová, Julie Kadlecová, Robin Kovář, Adam Lustig, Eliáš Mífek, Marie Pávnová, Anna Prouzová, Anežka Ptáčková
hlavička časopisu: Markéta Oplištilová
titulní foto: Matouš Bičák
foto: Pokud není uvedeno jinak, archiv Přírodní školy.
odpovědná redaktorka: Jitka Motejzík
sazba a grafika: Matouš Bičák
ÚNOR 2020 • neprodejné

Obsah

Přírodoškolská kronika	3
GIDO se vrací domů.....	5
Vánoce ve škole.....	6
Výstava betlémů	7
Zimní krajina.....	8
Studium v zahraničí	9
Happy birthday to you!	10
Mami, teď už je jiná doba	11
Krása nevědomosti bití	11
Hudba vás roztančí.....	12
Antistresové omalovánky	13
Co všechno může způsobit jeden pomeranč ...	14
Smolař.....	16
Ze sedačky vedle rolbaře Poutka	18
Politiku беру jako službu lidem.....	19
Činnost Studentské rady	20
Domácí výroba mýdla.....	21
Nejedlá houba, která léčí.....	22
Doplňovačka.....	23

> inzerce

Přírodoškolská kronika

František Tichý

2. října

Filmový večer proběhl ve stejný den, kdy zemřel Karel Gott, a bylo to symbolické, protože i dlouhá řádka našich nových nebo i docela starých filmů ukázala, že umění je jedna z věcí, které hrdě ční nad prostorem a časem. Večer byl letos ve znamení videoklipů – od legendárního Trabandu až po klip Pane Newtona, který si určitě pamatují už nejstarší generace našich studentů. Skvělý prostor a vstřícnost Volnočasového centra Holešovice a aktivní pomoc nových primánů přispěly ke krásné atmosféře večera, na který se jen tak nezapomíná. Filmy si lze prohlédnout v archivu Přírodní školy (archiv.prirodniskola.cz).

5. a 8. prosince

Gi-Do se vrací domů... se jmenoval festival věnovaný židovskému skladateli Gideonu Klei-
novi organizovaný vysoko-
školskými pedagogy a hudeb-
ními vědci z Velké Británie a USA, na

kterém jsme měli tu čest spolupracovat. V jeho rámci proběhlo nejen dosud poslední (doufáme, že ne finálně) představení *Návštěvy z pravěku*, ale i dva koncerty a pedagogické symposium. A samozřejmě mnoho srdečných setkání s americkými a britskými kolegy. Koncert ve znamení písní *Osvobozeného divadla* a *Te-rezína* nás po několika letech vrátil na Hagibor a také nám umožnil vystoupit s profesionálními muzikanty ve *Winternitzově vile*. Komu se to poštěstí? Ale klobouk dolů, to, co se pod Vítkovým vedením podařilo vytvořit, skutečně stálo za ten bouřlivý potlesk na konci. Tak moc díky všem muzikantům, hercům a zpěvákům. (Článek z koncertu si můžete přečíst na straně 5).

V úterý **3. března 2020** máme repete v Maiselově synagoze, přijďte si poslechnout.

23. listopadu

Kurz první pomoci v Salesiánském centru. Tuším, že už po jedenácté zorganizovali kluci a holky z Přírodní školy Zdravokurz v kobyliškém Salesiánském centru, letos trochu ztížený probíhající rekonstrukcí areálu. A i když to bylo v sobotu, sešlo se nás tam opravdu hodně (zvláště z Kší a Ný). Zájem veřejnosti byl tradiční – kolem 50 dětí a 20 dospělých. Po čtyřech tematických blocích výkladu, nácviku a skvělé zelňačce se v celém areálu rozlehl křik a sténání „raněných“. Zdravotní hlídky všemožného věku se rozběhly zachraňovat, „jako by to bylo doopravdy“. A i když byla některá stanoviště opravdu „psycho“, všichni přežili a vrátili se posílení a spokojení. Za cenné považuji, že se sešli a spolupracovali lidé z různých světů – skauti, děti z kobylišké farnosti či přátelé naší školy, kteří by se jinak nepotkali. Takovým mostem se snažíme být od začátku, takže díky všem, kteří přispěli pomocí i účastí. A taky bratřím salesiánům, že nám fandí a mají odvahu se do toho stále znovu pouštět.

15. - 18. prosince

Výjezd do Vídně. Měla to být nová tradice – team building pro třídy, které se se ctí probíjaly na vyšší stupeň studia. Předvánoční rozněžněný čas nebyl náhodný, protože atmosféra večerní Vídně je v této době skutečně neopakovatelná. Leč svoboda a důvěra s sebou nese riziko nesprávných rozhodnutí, a tak si to někteří Nýáni rozhodli vyzkoušet. Zážitek nemusí být pozitivní, důležité je, aby byl silný. A tím byla nejen návštěva dvou vídeňských gymnázií, včetně náslechu vyučovacích hodin, návštěva Schönbrunn, přírodovědného

a technického muzea a galerie Albertina, ale i bombastické atrakce v Pratru (dtto). Byly to ale i řeči, že pořád chodíme a je málo rozchodů, nebo chvíle večerních společníků, kdy tekly nervy všemožným směrem. Určitě to ale stálo za to a všichni budeme na ty čtyři dny hodně dlouho vzpomínat.

20. prosince

Vánoční besídka ...byla již tradičně v režii Studentské rady a ta organizaci zvládla vzorně. A tak jsme měli procházku na Pražském hradě, bruslení, divadlo i zpěv a hojné občerstvení. Po rozdávání dárečků jsme se loučili trochu naměkko a mnozí i potom pokračovali – ve škole s úklidem, Omikron na premiéře Star wars-ů a Ksiani s překvapením na návštěvě nemocné Štěpánky, které všichni držíme palce a moc se na ni těšíme. (Článek o besídce můžete najít na straně 6).

17. - 24. ledna

Zimní výjezd Vesmír. Do diecézního střediska Vesmír v Orlických horách jsme začali jezdit už na počátku milénia. Není to obyčejný hotel, protože o chod se stará kněz Tomáš (mimočodem veterán z Iráku) s týmem dobrovolníků. A se spoustou věcí tam pomáháme – hlavně s přípravou stolů, mytím nádobí, ale i úklidem domu, což opět vedlo k tomu, že se do různých aktivit zapojilo hodně dětí, dokonce se nám – díky pracovní terapii – podařilo zcela eliminovat pozdní příchody na srazy.

Do poslední chvíle to bylo napínavé, co se týče sněhu – při příjezdu byla ještě všude kolem domu holá zem, ale protože celou sobotu padalo z nebe bílé požehnání, náramně jsme si užili sjezdovky, snowboard i běžkování na hřebenech. A taky večerní hry, diskotéku, filmový večer a samozřejmě umělecké projekty. Výjezd byl v několika ohledech rekordní – nejen co do počtu projektů: celkem pět divadel, výtvarná a filmová dílna a tři autorské filmy, ale i nemocnosti. Přepadla nás dost zákeřná viróza, co se tvářila značně chřipkově – během několika hodin vysoké horečky, únava, silné bolesti hlavy... Z 90 dětí tak na výjezdu zbylo jen 70 a i z těch „odpadlo“ cestou dalších pět. Ale ani to nám nezkazilo dobrou náladu, se kterou jsme se z Vesmíru vraceli – unavení, ale naplnění a rádi, že patříme k sobě.

Hledání nové budovy

Hrozba, že se příští rok budeme učit na Letné ve vojenských stanech, se trochu zmírnila při zprávě, že škola v Karlíně by nám na rok poskytla azyl. Díky panu řediteli Kordovi a Praze 8. Přesto ale pokračovalo hledání dál, protože jeden rok je vážně nouzovka. Praha 7 dělá, co může, aby našla nějaké řešení, za to moc díky. I přesto, že se to zatím vždycky nějak zkomplikovalo, si toho moc vážíme. Doufám, že až budete číst tyto řádky, bude jasné alespoň to, kam se v létě budeme stěhovat na přechodnou dobu. A bude jasnější i dlouhodobá vize, protože bychom chtěli po téměř třech desítkách let naší existence stabilní zázemí. A pokud ne, doufám, že dokážeme pochopit a uskutečnit, co nás má tato situace naučit a kam nás posunout. Deo gratias.

Volitelný den

...který vylobovala Studentská rada na letním soustředění. Proběhne 17. února a na programu jsou různé exkurze, tvořivé činnosti a jiné aktivity, ze kterých si budou moci studenti vybírat. Článek o dění na Studentské radě najdete na straně 20.

Co nás čeká Další na řadě je koncem března *Jarní projektový městský výjezd* – tentokrát se podíváme do jihočeského Písku. Nejstarší studenti z Mí budou mít ve stejné době vlastní program – zapojí se do projektu *Energetika*, díky kterému se seznámí s historií, současným stavem a možným vývojem energetického hospodářství nejen v ČR. Během podzimu rozhodla Studentská rada, že nejoblíbenější výjezd – *Paseku*, která se koná na přelomu dubna a května – uskutečníme tentokrát na Broumovsku. A také že v červnu pojedeme na závěrečný výjezd, dvoutýdenní *Expedici*, po mnoha letech do České Kanady. *Prezentace výsledků studentských výzkumů* a projektů z *Expedice* proběhne **25. června** na Přírodovědecké fakultě.

GIDO se vrací domů

Robin Kovář, foto: archiv Přírodní školy

GIDO se vrací je festival věnovaný českému klavíristovi a skladateli Gideonu Kleinovi, který zemřel v terezínském ghettu v roce 1945. Účinkovalo na něm mnoho českých houslistů, violistů, basistů a klavíristů. Sbor Přírodní školy účinkoval na koncertech 5. prosince v domově důchodců na Hagiboru a 8. prosince ve Winternitzově vile. Tento festival oslavoval Gideonovy sté narozeniny.

5. prosince 2019 Hagibor

Sbor Přírodní školy odešel s Františkem a panem učitelem Vítkem ze školy před čtvrtou vyučovací hodinou a vydal se do domova důchodců na Hagiboru. Trénovali jsme ve stejné místnosti, kde se měl odehrávat koncert. Na zpívání nás bylo zhruba třicet. Trénovali jsme asi hodinu a pak jsme se šli připravit, když vtom k nám přišla nějaká paní a řekla nám, že se koncert posunul o půl hodiny. Takže jsme mohli trénovat dalších 30 minut. Když už všichni seděli na svých místech, začali jsme zpívat. Zpívali jsme terezínské písničky a písně od Jaroslava Ježka, Jiřího Voskovce a Jana Wericha. Naše vystoupení se divákům moc líbilo. Po hodině koncert skončil a my jsme se rozloučili.

8. prosince 2019 Winternitzova vila

Sešli jsme se na stanici metra Anděl, odtud jeli autobusem a poté šli pěšky až do Winternitzovy vily. Tady jsme měli ještě před koncertem rozchod, takže jsme byli venku a pili čaj nebo jsme byli na ploché střeše a koukali se na noční Prahu. Po patnáctiminutovém odpočívání následoval koncert a my jsme si sedli buďto do křesel nebo na zem ve VIP zóně. Koncert byl moc krásný a trval asi dvě hodiny. Jakmile se schylovalo k jeho závěru a tedy i k našemu vystoupení, začali jsme se připravovat na náš velký okamžik. A pak to přišlo. Nastoupili jsme na malé pódium a začali zpívat. Na konci jsme sklidili obrovský potlesk. Po koncertě za námi přišla jedna z účastnic koncertu a řekla nám, že jsme byli dobří. Všem nás hrálo u srdce z toho, že jsme to dokázali. ■

Vánoce ve škole

Julie Kadlecová, foto: Matouš Bičák

Poslední týdny před Vánoci jsou, alespoň pro mne, vždycky dost hektické. Končí podmínky, nakupuji dárky a s adventními koncerty jako by se roztrhl pytel. Na vánoční prázdniny se těším jako každý jiný, ale stejně tak i na poslední školní den v kalendářním roce. Tehdy se totiž na Přírodní škole pořádá vánoční besídka.

Zimní Prahou

Besídku zahajujeme ranní procházkou, letos z Pochořelce přes Letnou do školy. Tato část dne bývá neoblíbená, ale odměnou za ranní vstávání nám jsou malebné uličky zimní Malé Strany a výhledy na město v mlžném oparu. Navíc na procházce nebývá celá škola (jak říkám, oblíbená aktivita to není), takže je to často moc pěkný zážitek.

Výběr z programů

Po krátkém společnáku se rozdělíme podle zájmu do několika skupin. Každá má jiný program – někteří spolužáci jdou bruslit (ti se odpojili už na Letné), jiní se věnují bojovému umění aikido, další nacvičují divadelní scénku, v rámci programů je i příprava jídla nebo místnosti, kde se bude konat to hlavní – dárky. Tahle část trvá asi hodinu a půl podle toho, jak moc se nestíhá.

Zpívám, zpíváš, zpíváme

Já sama jsem se podílela na přípravě jednoho z programů – zpívání. Původně ani nebyl zamýšlený jako „zpívání na vánoční besídce“, spíš jsem chtěla dát podnět holkám, o kterých vím, že mají zpívání rády, k nějakému společnému „pění“ – jen tak pro radost. S pomocí pana učitele Vítky jsme

nacvičovaly v úterý před společnákem nebo v pátek o velké přestávce (nebo kdykoliv, možná jste nás někdy zaslechli). Ze začátku to vypadalo na pohodový nácvik, ale nakonec jsme sotva stihly tři skladby a pan učitel Vítek nakonec nemohl na besídku vůbec přijít – takže najednou jsme neměly dirigenta, ani klavíristu.

Přestože naše vystoupení trochu pokulhávalo, myslím, že jsme si to docela užily. Navíc jsme si svým zpěvem vykoledovaly dvě krabice perníků u našich kuchařek (stojí v kuchyňce vedle ledničky). Škoda, jíst se v jídelně kvůli hluku moc nedá, ale zpívá se tam skvěle.

Divadlo, koncert, raut a dárek

Po návštěvě malého kostela hned za školou se přesouváme do Ksí, kde na nás čeká zábavná vánoční scénka. Pak už je skoro čas na to hlavní: třída Mí je vánočně vyzdobená díky týmu panímámy Makyny, v rohu stojí stromeček s přetékající hromadou dárečků a všemu vévodí dva dlouhé stoly překypující jídlem. Po pěveckém vstupu se začne jíst, pak rozbalovat a těžce nabytý nádech sofistikovanosti je rázem ten tam – papírový odpad a špinavé nádobí se vrší po celé místnosti a lidí pořád přibývá, když se objeví bývalí studenti z Lambdy, z Kappy, ale i z Ióty a Théty.

Na závěr...

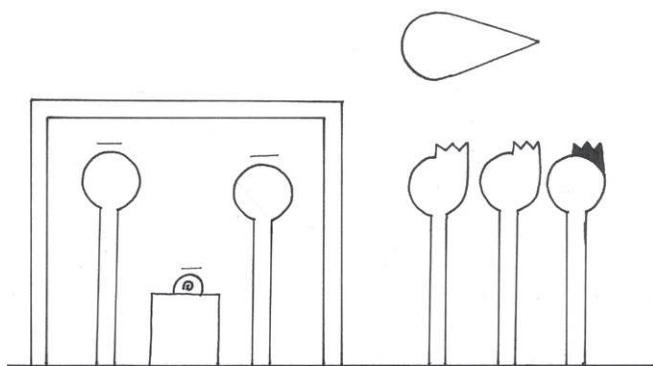
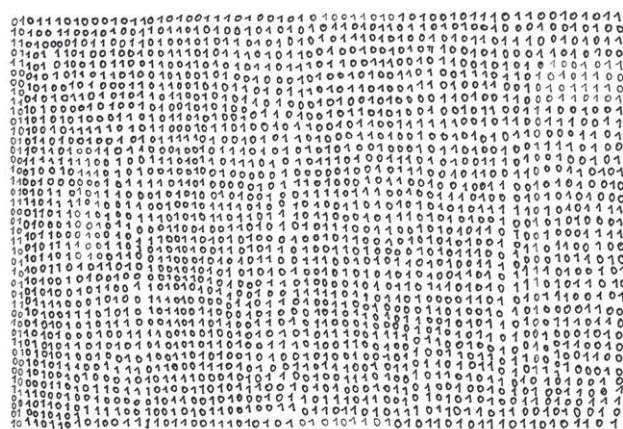
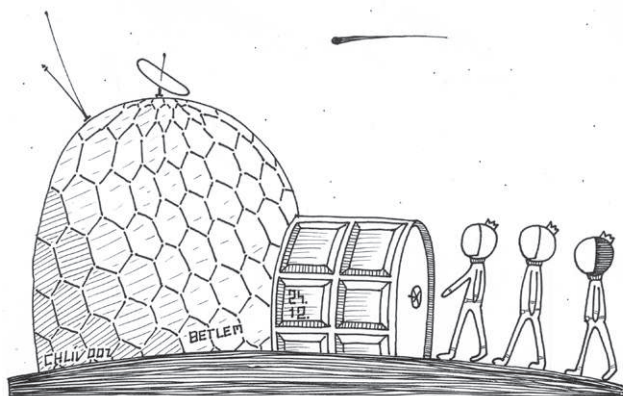
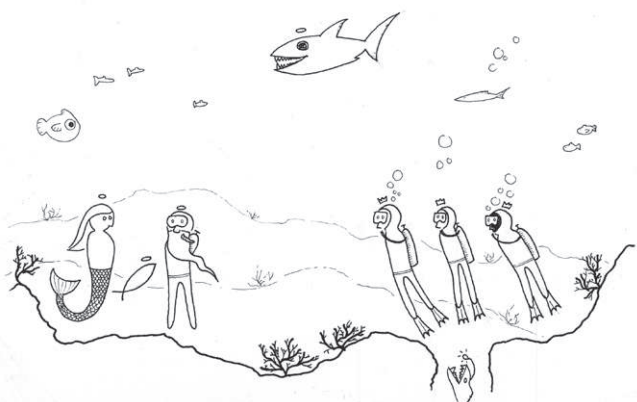
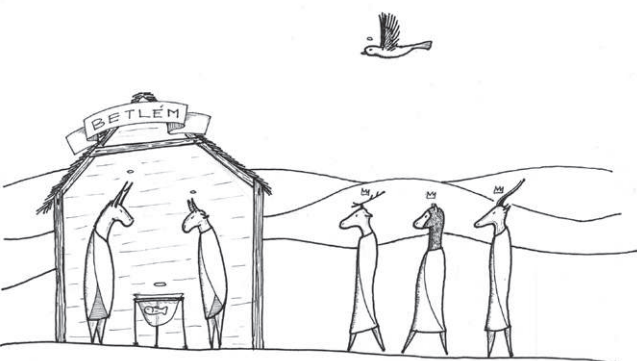
Když hluk a shon utichne a většina lidí se vydá do svých domovů, čeká na nás špinavé nádobí, na podlaze závěje papírových obalů a o přeházeném nábytku ani nemluvě. Na druhou stranu si člověk domů odnáší nejen dárky, ale i krásné okamžiky s přáteli, které si s sebou neseme celé Vánoce. ■

Výstava betlémů

Bužrok a spol.

Zkuste vymyslet, jak by se každý z betlémů mohl jmenovat. Originální názvy najdete na spodní části této stránky.

1. bajkový, 2. muslimský, 3. podmořský,
4. kosmický, 5. binární, 6. minimalistický

Zimní krajina

ilustrace: Ráchel Šulmanová

Přinášíme zde dva texty reflektující zimní krajinu, které vznikly v rámci výuky českého jazyka.

Adam Tichý

Je ticho. Vločky se pomalu a klidně snáší a bílý sníh propůjčuje svou krásu a čistotu všemu, čeho se dotkne. Je ticho a já kráčím lesem sám a nechávám za sebou řadu stop. Stromy ošlehány větrem a pokryty sněhem mě zdraví. Mráz a led jim dal různé podoby a každá z nich je jedinečná. Už víckrát nikdo neuvidí to, co teď smím vidět já. Ty květy z ledu a sněhu, které jako by vykvetly na zmrzlých stromech. Jako by vykvetly na oslavu této chvíle.

Je ticho a přede mnou se rozevřela nová brána klenutá ze sněhem pokrytých větví stromů a za ní prostupují padající vločky paprsky světla. Tam končí les plný sněhových obrů a čistého klidného ticha.

Už není ticho. Vstoupil jsem na pláň a vstříc mi vyšel vítr. Nese se mi kolem uší jako hlas, hlas přírody. Přede mnou se otevírají pláně pokryté bílým sněhem. Bořím se sněhem dál a s úžasem pozoruji hru barev a stínů, která se odehrává na nebesích.

Jsem jediný člověk široko daleko. Jediný, a přesto nejsem sám. ■

Kryštof Kadlčík

Kapky neúprosně trestají ztýranou zem sténající skrz nánosy špíny a bláta. Nohy se boří, zvedají se ztěžka, na každé jako bych měl věžeňskou kouli, která mi znemožňuje utéci. Jsem vězněn ve svých představách, věznem krajiny stahující vše s sebou do hlubin. Déšť mi máčí šat, ten těžkne, cítím se jako mučedník, přemítám, zda se radovat či se litovat. Ocelová obloha nečinně přihlíží, znemožňuje slunci vysvobodit krajinu z té špíny, vlhka a plísň.

Sbírám poslední špetky vůle, znovu a znovu se odtrhávám ze spárů její škodolibosti. Nalézám úkryt mezi kořeny mocného buku. Jeho majestátnost však i s listy odvál podzim, a tak společně poníženě, úplně obnažení, čekáme na jaro nebo aspoň na mráz, co by dokázal zastavit čas a nechal nás si odpočinout, složit hlavu u kamen. Cítuji návaly marnosti, nevydržím již nečinně přihlížet.

Moji nezúčastněnou masku střídá vztek, vyrážím do potyčky prát se o svou čest, prát se o svobodu. Vyrážím prohrát, ale vím, že prohrají svobodný. Čím náruživěji však zápolím, tím mě krajina více a více trestá, vysmívá se mi tichem doléhajícím na moje bubínky s nesnesitelnou intenzitou. Má náruživost opadá a s ní nastupuje averze pokračovat v boji. Nechávám se vláčet proudem sem i tam, nechávám se unášet zbytečnou melancholií,

nechávám se zlákat letargií. Zavírám víčka, cítím, jak mi z konečků vlasů stékají kapky po tvářích, cítím, jak rozpouští slzy štěstí při vzpomínkách na...

Přestalo pršet. Po šedohnědé krajině kráčím sám, krokem nejistým, krokem zlomeného, krokem toho, co se vzdal. Krokem toho, co již nežije, toho, co pouze přežil. ■

Studium v zahraničí do Anglie a zase zpátky

Julie Kadlecová, foto: archiv K. Švejdy

Kryštof Švejda odjel 28. srpna do Velké Británie, kde strávil 3 měsíce v anglické „college“ ve městě Bexhill. Bydlel „v rodině“ – konkrétně u učitele hudby z brixtonské školy. Jaké zážitky ho potkaly během jeho pobytu a jak ho zpětně hodnotí?

Jak probíhal tvůj den?

Škola většinou začínala v devět hodin, ale to se lišilo podle rozvrhu – mohli jste mít celý den volno nebo třeba začínat v poledne. Já jsem měl všechny dny až na středu a pátek od devíti, ve středu od jedenácti. Dny se lišily i počtem hodin. Většinu času jsem strávil ve škole, kde jsem potom chodil buďto do gymu – školní posilovny, nebo na volejbal, který jsem tam hrál za školu. Na ten jsem chodil v pondělí, středu a pátek.

V pátek, to byl takový trochu zvláštní den, byla škola jenom odpoledne a nebyla dlouhá, takže jsem ve škole zůstával trochu dýl jen kvůli tomu volejbalu, ale ostatní, většinou britští, studenti mohli odcházet mnohem dřív.

Rozvrh jsme sice dostali od školy, ale mohl jsem si vybrat předměty (3 a více), a škola následně sestavila konečný rozvrh podle toho, kolik žáků se hlásilo na daný předmět, aby věděli, kolik kurzů si můžou dovolit udělat. Rozvrh mohla škola během školního roku předělat, což je trochu nepříjemný, ale stane se.

To, že si člověk může vybrat předměty, na který bude chodit, je podle mě geniální. Pro lidi, kteří netuší, co by chtěli dělat v budoucnu, je to ale strašně náročný, protože tam si už v těch 16 letech musí vybrat, co budou studovat, z čeho budou maturovat a co budou mít tudíž za povolání.

Zažil jsi nějaký kulturní šok?

Ani moc nevím, ona ta Anglie se od Čech zas tak neliší. Někaký extra kulturní šok jsem nezažil. Spíš taková zajímavost byla, že v Anglii si na začátku hodiny nestoupají, a upřímně mi to přijde lepší a navodí to příjemnější atmosféru, pokud žáci opravdu chtějí studovat to, co studují, což tam tak většinou je.

Máš nějaký konkrétní zážitek, o který by ses chtěl podělit?

Nevím, jestli mám nějaký extra zážitek. Hodně jsem tam cestoval do okolních měst a tak, což mě poměrně bavilo. Líbilo se mi taky to, že mě jedni kamarádi, když jsem odjížděl, pozvali na večeri k nim domů, tam jsme si hezky popovídali a bylo to příjemný. Měl jsem pocit, že jsem se dobře začlenil. Oni teda tyhle lidi, se kterými jsem se bavil, nebyli úplně „international“, jako že tam přijeli jen na chvilku, ale byli to spíš lidi, kteří tam přijeli třeba před dvěma lety, začali tady studovat a mají tu rodinu.

Co sis odnesl z této zkušenosti?

Bylo strašně zajímavé porovnat školství v Čechách a v Anglii – jak se liší přístup učitelů a žáků. To mi připadalo nejzajímavější. Na té škole, kde jsem byl, byli učitelé fakt zapálení, přicházeli na hodinu připravení a měli hodiny propracované, zábavné a poučné, měli tam všechno. To taky souviselo s tím, že na škole je hodně velký zaměření na mimoškolní přípravu, takže studenti do hodiny přijdou už s nějakým úkolem, který vypracovali doma, nebo s přečteným textem, takže v podstatě víš, o čem se bude v hodině mluvit. A učitel má lepší základ pro přednášení látky. To se podle mě v Česku moc

nedělá. Na Přírodní škole máme podmínky, což je taky super, ale není to příprava do hodiny. Mimoškolní přípravě jsem musel věnovat hodně času. Ale záleželo na předmětu, třeba ve fyzice byly úkoly malé a byly zadávány nárazově. Měli jsme ale zase hodně praktik, které se museli dopisovat a zpracovávat.

Pak jsem studoval elektroniku, tam byl každý týden úkol v rozsahu jedné až dvou A4, kde byly různé příklady. Největší záhuť jsem ale měl v maticе. Tam jsme měli minimálně dvě A4 příkladů jak z normálních počtů, tak ze statistiky, video, které jsme museli zhlédnout před tím, než jsme přišli na hodinu, takže jsem nad tím strávil čtyři hodiny týdně. Podobný úkoly dávají studentům i na letní prázdniny, bez nich je nepustí do dalšího ročníku.

Taky jsem si určitě odnesl znalosti z anglického jazyka, samozřejmě. Nejvíce asi slovní zásobu a výslovnost. ■

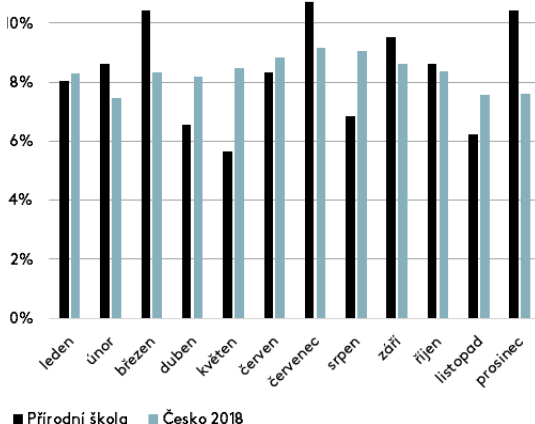
Happy birthday to you!

Štěpán Macháček

Existuje jakási pověra, že svatba v květnu přináší neštěstí (svatba v máji, nevěsta na máry). Kdysi to skutečně nebyla pověra, protože svatba většinou znamenala bezprostřední početí dítěte, to znamená u svatby v květnu početí dítěte během stejného měsíce. Nejcitlivější období prvních tří měsíců těhotenství vrcholilo během žní, kdy bylo nejvíce práce, a dítě se pak narodilo během února, tedy koncem zimy. I když dnes už většina žen nedře v létě na poli a v porodnicích se topí i v únoru, pořád je v květnu významně méně svateb než v jiných měsících.

Tato kratičká úvaha mne vede k otázce, zda početí dítěte nějak závisí na měsíci v roce. A hned jsem si říkal: Jak jsou na tom studenti Přírodní školy? Je u nich nějaká odlišnost od zbytku české populace, pokud jde o měsíc, ve kterém se narodili? V Demografické ročence České republiky 2018 (volně stažené z www.czso.cz) jsem si našel počty narozených v jednotlivých měsících za rok 2018 a data jsem převedl na procenta. Výsledky ukazuje následující graf, který obsahuje i data za všechny bývalé a současné studenty Přírodní školy.

Podíl narozených podle měsíců v roce

Z grafu je jasné vidět, že na Přírodní škole je oproti běžné populaci mnohem více studentů narozených koncem zimy (kromě prosince také únor, březen), takže to vypadá, že rodiče studentů Přírodní školy na pověry nevěří. Naopak méně studentů je narozených v květnu a v srpnu. V běžné populaci se nejvíce dětí rodí během léta, nejméně pak v únoru, v listopadu a v prosinci. Je vidět, že pověra o svatbě v máji se stále ještě drží, což ostatně dokazují i statistiky.

V této souvislosti mě ještě napadla otázka, zda je nějaké datum narození, které se na Přírodní škole významně opakuje. V následující tabulce najdete data narození, která se mezi našimi studenty opakovala minimálně čtyřikrát.

datum narození	počet narozených
15. června	6
25. září	5
12. března	4
26. března	4
5. dubna	4
17. září	4

Mimochodem, víte, jaká je pravděpodobnost, že ve skupině 23 lidí mají alespoň dva lidé narozeniny ve stejný den? Je to přibližně 50%! Nevěříte? Však na hodinách kombinatoriky a pravděpodobnosti v oktávě nebo septimě uvidíte. Rozhodně se máte na co těšit. ■

Mami, teď už je jiná doba

Jakub Fojtík

Myslím, že nebudu lhát, když prohlásím, že přestože zhruba 30letý rozdíl mezi generací naší a generací našich rodičů není tak ohromný, dá se poměrně snadno najít jakási mezigenerační neshoda. Můžu se jenom domnívat, že to je způsobeno státním zřízením, do kterého byla každá generace uvržena bez větších ohledů na své přání. Mentalita každé generace je prostě jiná. A to i tak, že vnímám dostatečný rozdíl mezi myšlením svých starších sester, z nichž jedna se narodila za totality a druhá těsně před oddělením od našich slovenských bratří. Přestože můj věkový rozdíl s mladší ze dvou mých sester je větší než věkový rozdíl mých sester (jo, tuhle větu si radši přečti dvakrát), přijde mi, že má starší-mladší sestra je mi prostě mentálně blíž.

Pokud vnímám takový rozdíl i u svých sester, které přeci jenom pocházejí víceméně ze stejné generace jako já, musím (a opravdu nemůžu být sám) vnímat značný rozdíl i mezi myšlením mým a například své maminky. S mámou máme na spoustu věcí jiný náhled. Například na školní povinnosti – já tvrdím, že jsem dostatečně inteligentní a mám dost štěstí a schopnosti improvizace, abych stihnul vše odevzdat a zvládnout těsně před uzávěrkami, ona praví, že jestli nezačnu hned, nezačnu nikdy. Tenhle rozpor a mnohé jiné mají určitě základ v mém aktuálním a velmi psychicky a fyzicky náročném období dospívání, které spočívá v tom, že se z poměrně obstojného 11letého dítěte zakuklím do nesnesitelného a odporujícího pubertáka a následně se vyklubu jako 18letý krásný motýl s platným řidičským průkazem a bez jakýchkoliv emocionálních problémů.

Co však základ v takzvané pubertě rozhodně nemá, je náš rozdíl ve využívání a vnímání volného času. Pokud jako čtenářské publikum z Přírodní školy nerozumíte pojmu volný čas (což je zcela pochopitelné, i já sám mám problémy tento pojem udržet v paměti), doporučuji si ho vygooglit, bude o něm ještě řeč.

Dle historek, ke kterým se postupně s maminkou během dlouhých cest autem dopracováváme (většinou kvůli tomu, že jsem někde něco zapomněl – třeba batoh v autobusu, který jede do Jablonce nad Nisou), vedla moje maminka docela aktivní sociální život. Podle již vyzískaných informací a vodítek byla mladá slečna Bernovská

pro opačné pohlaví docela přitažlivá, což je schopnost, kterou mi sudičky asi zapomněly přiřknout během návštěvy mé oplocené postýlky (třeba ji ztratily cestou někde u pelechu mého psa nebo tak něco). Měla prý i spoustu kamarádů – ano, další instituce, kterou postrádám – se kterými často chodila například do hospody. To bylo asi její nejčastější místo pobývání. Zatímco já si sám bloudím po Praze, ve sluchátkách mi zní mému pohlaví absolutně nepřislušící hudba a snažím se najít nejbližší Káefko nebo jinej pajzl, kam bych mohl zapadnout mezi ostatní asociály a myslet na svoji tajnou lásku, která je pro tragédia se schopnostmi šatní skříňe absolutně nedosažitelná. ►►

SLOUPEK

Krása nevědomosti bití

Adam Lustig

Stav, u kterého dochází k vychutnávání okolních vjemů při pocitu osobní nepřítomnosti, je možná stav mnohým blízký, ale přesto někdy tuze neuvědomitelný. A i když jsou tu tací, kteří se do něj lehce dostanou nebo jsou v něm dokonce permanentně (a k těmto patřím i já), jsou tu i spousty lidí, kteří se chtějí dostat do stejných pocitů taky. Zkoušejí to všemožnými způsoby, meditacemi počínaje a dechovými cvičeními konče. Všechny tyto spousty mají jediný cíl a to právě všem známé a stovky let omílané jako bývalý oblázek v potoce, který už tvoří za tu dobu písčité dno – „TADY A TEĎ“.

Já třeba často nevím, jaký je den, už vůbec ne, kolik je hodin, a vlastně chvíli i váhám s odpovědí, kolik že mi to vlastně už je. Uznávám, pro mnohé může být komunikace s takovým člověkem poněkud náročná, ale za ten pocit to stojí.

A kdyby tady, u paty sloupku, byl náhodou ještě pořád nějaký čtenář, který by si i v tuhle chvíli myslel, že je v nadpisu gramatická chyba, tak opravdu ne, to v našem časopise možné není, protože nadpis jinými slovy vyjadřuje, že ...krása je v tom, že nevíte, která bije. ■

K sebestřaskosti připojím ještě jednu humorou historku na podobné téma. Moje maminka třeba před rokem prohlásila, že oproti její generaci strašně málo chlastáme (upřímně jsem docela přemýšlel, kde nastal ten komunikační šum ohledně množství konzumace alkoholických nápojů). Nevím, jestli je to vtipné, nebo smutné. Po krátkých úvahách a dlouhém tichu jsem přistoupil k odpovědi: „Mami, teď už je asi jiná doba.“

Pokud si všechno tak nějak spojím dohromady, vychází mi z toho, že moje maminka žila velmi krásné a nezapomenutelné mládí plné krásných zážitků, kde stihla poznat různé slasti i útrapy života. Troufám si odhadovat, že s mým přístupem připo-

mínajícím přístup beznohého manio-depresisty dospěji alespoň o deset let později, než tomu bylo v případě mé maminky, která žila ve světě, kde se zavíralo i za to, že si člověk prostě jenom postěžoval.

Říká se, že doba se zrychluje. Že mobily a technologie jsou pohon kupředu a dnešní mladá generace je v mnohém napřed než její předchůdci. Když nad tím přemýšlím, nemůžu ve své omezenosti jinak než souhlasit. Z předchozího textu se zdá, že můj vývoj je z podstaty prostě zpomalený. To však není pravda. Já jsem naopak zrychlený a právě v tuhle chvíli, když se zdá, že prožívám pubertu, mám prostě krizi středního věku. Upřímně doufám, že na tu ten chlast taky zabírá. ■

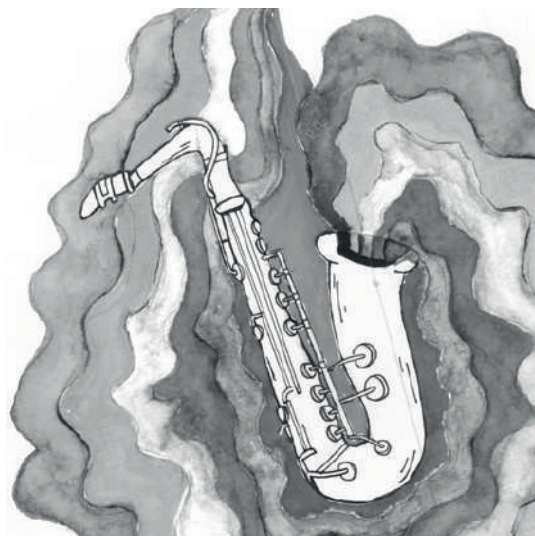
Hudba vás roztančí, rozpláče a určí vám i životní styl

Ester Burgerová, ilustrace: Zoe Pikkelová

Na světě existuje mnoho podob umění a hudba je jedna z těch, co mají největší vliv na můj život. Ale co je to vlastně hudba? Podle jednoho dokumentárního seriálu, co jsem nedávno viděla, může být hudba v podstatě všechno, co slyšíme. Když si například vezmeme zvuky kapek deště, ze začátku to jako hudba nezní, ale když se začnou některé tóny opakovat, člověk v tom začne hledat rytmus, melodii, a nakonec i z kapek deště může být hudba. Zajímavé na hudbě je i to, že je privilegiem nás lidí. Některá zvířata cítí rytmus a jiná rozpoznávají melodie, ale lidé mají jako jediní kompletní zážitek z hudby.

Hudba, kterou si ale dnes asi nejvíc lidí představí pod tímto pojmem, jsou hudební představení, zpěváci či kapely. Za poslední méně jak dvě století se „hudební průmysl“ změnil k nepoznání. Ze zábav pro bohaté se stalo něco, co už tolik nerozlišuje movitost posluchačů, ale spíše určuje trendy a životní styl, něco, co poslouchají lidé po celém světě. Hudba je všude, ve filmech, v rádiu v autech, v obchodech, posloucháme ji s kamarády nebo sami ve sluchátkách, když jedeme hromadnou dopravou, když sportujeme, když se učíme atd.

Proč ale posloucháme hudbu? Hudba dokáže zvednout náladu, vystihnout a podpořit emoce, pobavit, a hlavně vytvořit náš originální svět. V dnešní době plné stresu, velkých měst a unavených lidí si člověk může nandat sluchátka, všechno vytěsnit a ponořit se do vlastního světa. Když si například po dlouhém dni ve škole nandám sluchátka, byť jen na těch patnáct minut v tram-

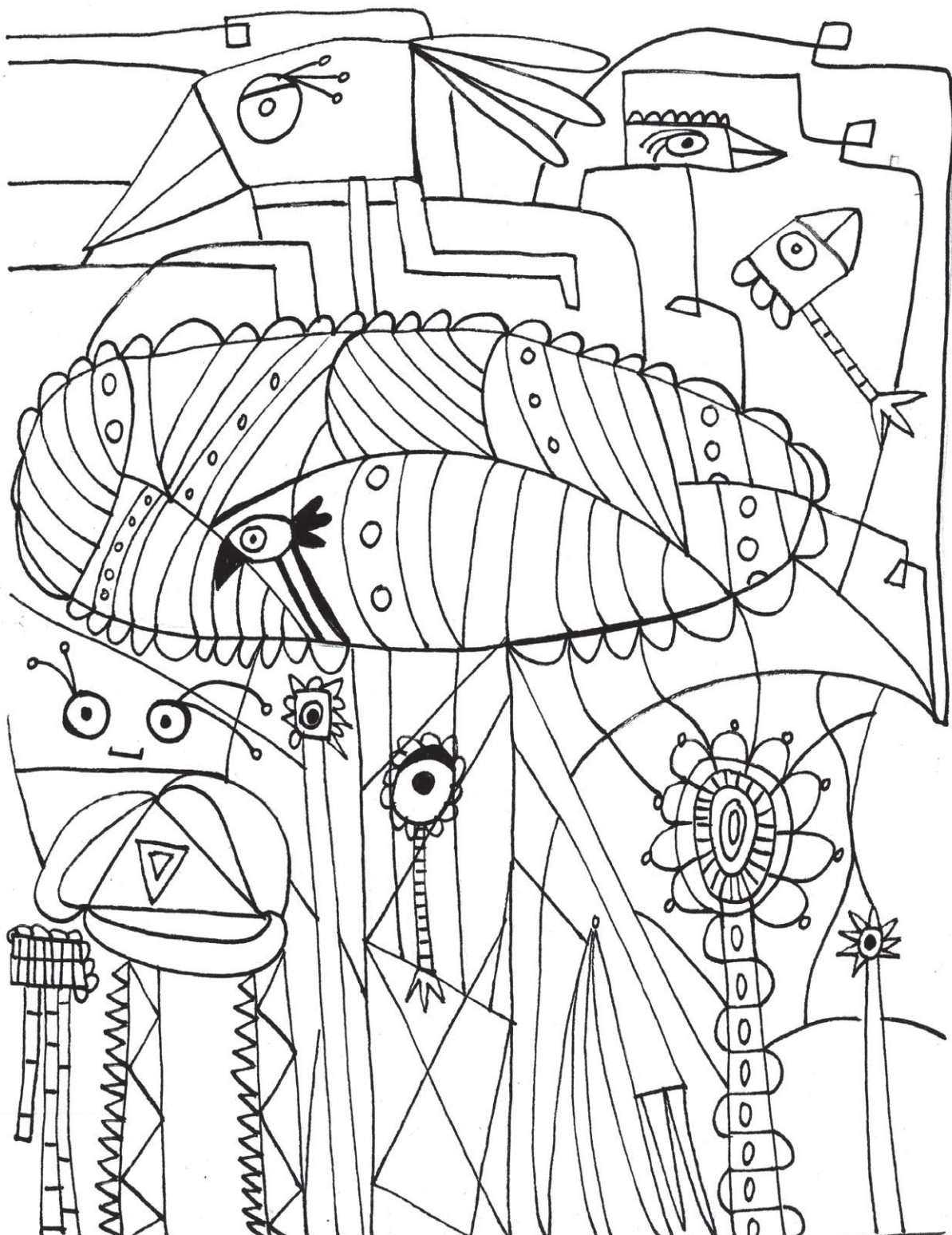
vaji, cítím se veselejší, plnější energie a zlepši se mi nálada. Někdy dokonce cestou od zastávky vystřihnu několik tanečních kroků a figur.

Mnoha lidem ale hudba pomáhá i jinak. Když hudebníci píší písničky, často píší o svých emocích, strastech a životních příbězích. Lidé, kteří se s jejich příběhem ztotožní, se poté mohou cítit méně osamělí, ten příběh jim může dodat naději. Hudba umí opravdu silně ovlivňovat emoce. Když mi ve sluchátkách hraje veselá a energická hudba, mám chuť se zvednout a začít tancovat, ale když hraje smutná a pomalá hudba, mám někdy pocit, že se za chvíli rozbřečím.

Někdy přemýšlím, jak by asi vypadal svět bez hudby, ale potom si řeknu, že by to byla hrůza, všude by bylo děsivé ticho. Hudba tvoří obrovskou část našich životů, i když si to možná někdy neuvědomujeme. ■

Antistresové omalovánky

Alena Bruthansová

Co všechno může způsobit jeden pomeranč

Markéta Novotná, foto: archiv F. Tichého

František loni oslavil již padesáté narozeniny. Za těch padesát let stihl ovlivnit velkou spoustu lidí. Jak to vypadalo, když byl ve věku svých studentů nebo třeba i mladší? Jak vzpomíná na svou první lásku? Trávil svoje dětství podobně jako jeho studenti?

Na začátek bych se chtěla zeptat na tvoje rodinné zázemí a prostředí, do kterého ses narodil...

Bydleli jsme ve společné domácnosti s babičkou a dědou ve Vršovcích a jsem první, nejstarší dítě. V naší domácnosti bylo poměrně dost lidí, protože tam kromě nás bydlela i mámina mladší sestra. To bylo ale jen do té doby, než se mi narodil mladší bratr Marek, pak jsme se přestěhovali na sídliště do Kobylis.

Máš dva mladší bratry, trávil jsi s nimi hodně času?

Marek je o dva roky a Ondra o šest let mladší, mezi námi už je rozdíl hodně velký. Trávil jsem s nimi hodně času. Jako rodina jsme se snažili držet pohromadě, protože to byla taková tradice. Bylo to způsobeno z velké části tím, že bratra mojí babičky, který byl v odboji, udal jeho kamarád. A tak jsme z toho měli v rodině trauma v tom smyslu, že nemůžeme nikomu věřit. Proto jsme si nemohli domů zvat kamarády, rodiče tam totiž měli třeba náboženské obrazy a báli se, že to na nás někdo řekne. Dětství jsme hodně trávili i s rodiči. Na tábory jsme skoro nejzdili, máma si vzala volno a celé prázdniny byla s námi. Bylo to skvělé, ale na druhou stranu nám trochu chyběli kamarádi. Takže jo, s bratry jsme si hodně vyhráli.

Kde jsi trávil prázdniny?

Měli jsme dvě místa. První bylo u Čelákovice, kde dřív bydleli druzí prarodiče, ti ale oba umřeli dřív, než jsem se narodil. Druhým místem byla chalupa v Horních Albeřicích, kterou po válce získal můj děda. Většinou jsme trávili měsíc na jedné a měsíc na druhé chalupě. V Polabí se mi líbilo víc, protože jsme tam mohli jezdit na kole, chodit na houby a tak dále, zatímco v Krkonoších jsme byli většinou jenom kolem chalupy, a tak jsme si s klukama vymýšleli různé jiné zábavy, což bylo fajn. Když jsem už ale byl starší, začalo mě trochu štvt, že nemůžeme dělat něco zajímavějšího, nebo třeba i jet někam jinam.

Vzpomeneš si na nějakou „šílenost“, kterou jsi v téhle době udělal?

To bylo pak spíš až ve škole. Pamatuju si, že když jsem byl v páté třídě, měl jsem jeden větší průšvih. Já byl od mala hodně slušný kluk, k tomu nás naši vždycky vedli. Měli jsme ale jednu paní učitelku, která byla velmi mírná, možná až moc. Měli jsme ji tenkrát na výtvarku, a protože na nás byla hodná, začali jsme dělat bordel. Jednou, když mi dala čtyřku za práci v hodině, hodil jsem po ní svůj výkres. Pak jsme ještě s kamarádem zalezli pod stůl a že nevyvezeme. Naše třídní se o tom dozvěděla a měl jsem z toho velké problémy. Zpětně jsem si uvědomil, že to pro mě byl hodně silný moment. Byl jsem totiž tenkrát drzý na člověka, který byl slabý. Předtím jsem si vůbec nedokázal představit, že bych byl něčeho takového schopný. Těch věcí bylo samozřejmě víc, ale byly to jen takové běžné klukoviny.

Jak vzpomínáš na základku?

Chodil jsem na takovou klasickou sídlištní základku a vzpomínám na ni vesměs dobře jako na všechny další školy. Byli tam i někteří dobří učitelé, kteří s námi byli schopní o věcech mluvit. Taky brzy objevili můj zájem o pravěk a moji schopnost „zakecat“ hodinu. A tak když se učitelům nechtělo učit, nechali mě mluvit třeba o vývoji života klidně celou hodinu. Když jsem pak byl starší, zvali si mě i do jiných tříd. A celkově mi přišlo, že nás tam docela hodně podporovali.

Jak jsi trávil čas po škole?

V té době jsme měli nějaké kroužky, rozhodně ale ne tolik jako dneska. Chodil jsem na angličtinu, protože ve škole byla jen povinná ruština, moc jsem se toho ale nenaučil. Chodil jsem také na klavír, ale na ten jsem moc necvičil, a tak to podle toho taky vypadalo. Pak jsme chodili často ven s kamarády, buď přímo na sídliště, nebo i dál, dalo se chodit třeba do Ďáblického háje, kde jsme si hráli na pravěk nebo jsme tam stavěli bunkry. Oblíbenou zábavou byla i hra na válku mezi paneláky, kde bylo staveniště. Tam jsme si z trubek a prken stavěli bunkry a mlátili se hokejkami. To nás hrozně bavilo. Zvláštní mi přijde, že se nikomu nic moc nestalo. Další zábavou pro nás byla televize, tehdy v ní běžely hlavně válečné filmy. Na válku jsme si hráli hodně, což bylo posílené i tím, že jsme měli blízko

kobyliškou střelnici, která fungovala už před válkou. Když tam člověk chvíli hrabal v zemi, mohl najít spoustu patron. Tak jsme hledali ty patrony, které už byly zrezlé, a vytloukali jsme z nich vnitřek, což nám mohlo klidně rupnout v ruce. Ale to tenkrát nikdo neřešil.

Změnilo se něco s příchodem na střední?

Změnilo se toho hodně, protože jsem začal chodit na Žižkov na Pražáčku. Dostal jsem se tenkrát na výtvarnou školu, i když jsem se výtvarce skoro nevěnoval, to bylo vtipné. Ve škole měli tzv. směrná čísla, podle kterých se mělo vzít stejně kluků a holek. Kluků se tam hlásilo hodně málo, takže se dostali všichni. Výtvarka tam byla pět hodin týdně, jinak to byl normální gympl. Já ale přece jenom nějaké nadání měl, protože máma kreslí, brácha je architekt, tak to asi v genech máme. Na gymplu jsem hodně času trávil se svými spolužáky. Začínali jsme spolu točit amatérské filmy, chodili na túry a pak jsme taky začali jezdit na folkové festivaly, na kterých často hráli velcí odpůrci režimu. My jsme samozřejmě nebyli součástí undergroundu,

kontakty jsme neměli a navíc jsme to ani tolik neřešili. Folkoví zpěváci často měli mezi písničkami proslovy a v nich různé narážky na režim, a tak jsme s tím byli v kontaktu aspoň takovým způsobem. Ve třetáku jsem začal intenzivně vést oddíl, i když mi ještě nebylo osmnáct, a to mě tenkrát hodně chytlo. Z oddílu se postupně vyvinula Modrá obloha a posléze i škola, věci byly takhle na sebe napojené.

Tuhle otázku jsem si nemohla odpustit: Co tvoje dětské lásky?

No... Byla to jedna holka v sedmé třídě a bylo to asi vzájemné. Byla to opravdu hezká dětská láska. Byli jsme na lyžařáku a já jsem tam po ní koukal a ona koukala po mně. Tenkrát došlo k hodně trapné situaci. Ona asi měla bohatší rodiče – měla pomeranče, což byla tehdy velká vzácnost. Jednou večer ke mně přišla a dala mi půlku pomeranče, to bylo hrozně milé, protože nikomu jinému ho nedala. Druhý den mi dala druhý pomeranč a mně najednou připadlo, jako by to bylo něco úplně nepatřičného, a já se

toho projeveného citu v té chvíli úplně zalekl. Přišlo mi, že když ten pomeranč sním, dám najevo, že ji balím. A tak jsem si ten pomeranč schoval, dal jsem si ho do batohu, kde jsem ho ale zapomněl. Pak jsme po nějaké době jeli na výlet a stáli na zastávce, kde jsem si z toho batohu chtěl něco vytáhnout. A když jsem si to vyndával, vypadl mi i ten pomeranč. Stála v té chvíli vedle mě a řekla: „Hele, můj pomeranč.“ To byl asi jeden z největších trapasů mého života, v tu chvíli jsem vůbec nevěděl, co na to říct. A tím náš „vztah“ skončil.

Na závěr bych se chtěla zeptat, v čem se podle tebe liší to, jak jsi trávil volný čas jako kluk ty, a jak ho tráví děti dneska?

Nemyslím si, že by to bylo nějak zásadně jiné. Sjížděli jsme televizi a dneska se sjíždí počítač. Zásadní rozdíl byl v tom, že televize vysílala od čtyř odpoledne a do té doby člověk neměl jinou šanci než být venku. Myslím si, že tehdy jsme čas trávili víc pohromadě. Neměli jsme zdaleka tolik úkolů ve škole, jako mají děti dneska. Venku se tak sešlo spoustu lidí. Už to bylo automatické, že se tu děti potkají a že si tu hrajou. Dneska ve stejném baráku taky bydlí děti, ale málokdy je vidím hrát si spolu venku. Zábava se přesunula do víc organizované anebo virtuální podoby, ale jinak si nemyslím, že by se to nějak zásadně lišilo. ■

Smolař

Anežka Ptáčková, ilustrace: Ráchel Šulmanová

Bylo sychravo. Foukalo a mrholilo. Počasí, že by ani psa nevyhnal. Otevřel jsem dveře a vstoupil na kost promrzlý dovnitř. Šel jsem známou cestou do prvních dveří vpravo, kde měl kancelář pan Kyselský, šéfredaktor místního časopisu, pro který jsem pracoval. Zaklepal jsem, a když se ozvalo potěšené „dále“, vešel jsem.

Jako každé ráno se na mě usmála očka pana Kyselského. „Tak jak se máte, Jindřichu?“ zeptal se. Odvětil jsem, že dobře, a čekal jsem, s čím pan Kyselský přijde dnes. „Pojďte blíž, Jindřichu,“ pravil a dal mi do ruky papírek s následujícími slovy: slečna Luisa Kynutá, Morušná 7, Bourec nad Kyselkou a já hned věděl, že mě čeká další zajímavá návštěva. Slečna Luisa Kynutá byla v celém okolí vyhlášenou cukrářkou. Zvlášť proslula svými

dorty, a to hlavně jejich zdobením. Před časem jsem na oslavě narozenin ochutnal jeden dort, který vypadal jako hlava oslavence a přitom byl celý ze šlehačky! Neuvěřitelné...

Asi vám moje povolání přijde zvláštní, divné a možná i fascinující. Byl jsem reportérem našeho časopisu a takové cesty jsem podnikal běžně. Měl jsem to v popisu práce. Pan Kyselský mi každé pondělní a čtvrteční ráno určil člověka, k němuž jsem šel na návštěvu, udělal s ním rozhovor a následně z návštěvy napsal reportáž. Doručoval jsem informace jako kurýr ze starých časů.

Pan Kyselský se na mne usmál a řekl: „Tak co tu ještě děláte, člověče? Vlak do Bource vám jede za deset minut, tak ať to stihnete!“ Rychle jsem popadl batoh, který jsem si při příchodu odložil

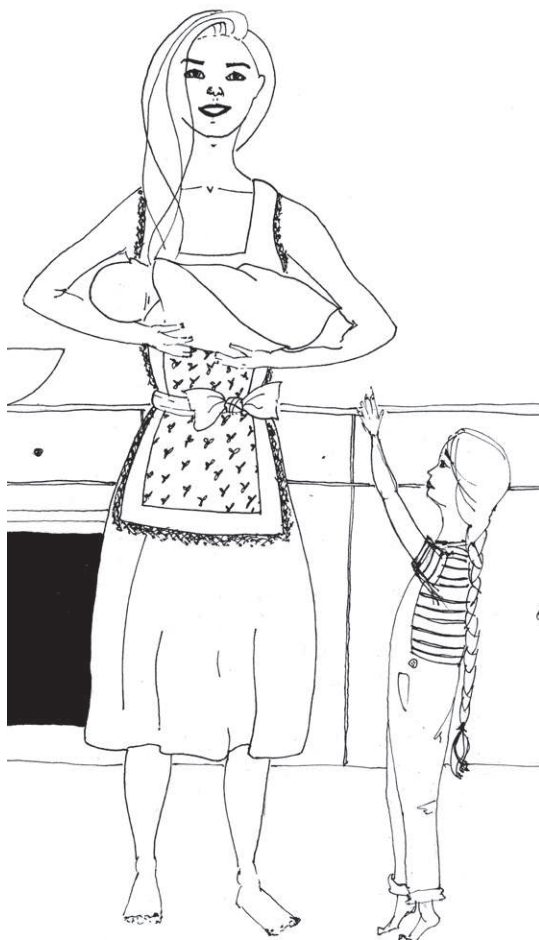
na židli, a pádil na nádraží, protože tahle výprava slibovala parádní zážitek!

Vlastně jsem ani nevěděl, jak proslulá cukrářka vypadá. Představoval jsem si ji jako kyprou blondýnu s kulatým obličejem a širokým úsměvem, ale když jsem zazvonil u malého přízemního domečku, přišla mi otevřít celkem hubená zrzka s obličejem oválného tvaru. Jediné, co jsem uhodl správně, byl ten široký úsměv. „Dobrý den. Kynutá, těší mě,“ řekla tenounkým hláskem a zvala mě dál.

Její domek měl tři místnosti, a to obrovskou kuchyň, malinký pokojík, kde slečna Kynutá spala, a koupelnu s toaletou. Posadili jsme se v kuchyni. Po pravé ruce byly skříňky s nádobím, po levé asi osm ploten a dvě trouby a naproti dveřím okno, pod nímž stál stůl se žluto-oranžovým prostíráním. „Slečno Luiso, jaké byly vaše cukrářské začátky, jak jste se vůbec k pečení dostala?“ Slečna Luisa se malinko začervenala a pravila: „Víte, já jsem byla u nás v rodině něco jako průkopnice. Všichni okolo mě totiž byli úředníci. Mamka s tátou se poznali na úřadě, bratr se díky rodičům stal také úředníkem, moje sestra sice na úřadě nepracuje, ale je právničkou. Já jsem se od malička sárala po vařečce a po zástěře. Tatínek mě podporoval už od začátku – měl totiž rád, když mu někdo vyvažoval. Zato maminka začala věřit, že to myslím vážně, až když jsem vyhrála první cukrářskou soutěž. To mi bylo deset let...“

„Myslíte, že bychom mohli malinko nakouknout do tajemných koutů vaší kuchyně?“ zeptal jsem se. Luisa se usmála a začala mi popisovat, proč má tolik ploten a trub, k čemu jaká je a kde uchovává všechny ingredience. Mluvila s takovým nadšením a tak rychle, že jsem si skoro nestíhal dělat poznámky. Potom mi začala líčit pikantnosti a složitosti některých svých receptů. Ochutnal jsem mnoho krémů různých barev a chutí i nespočet dobrot, cukrátek a lahůdek.

Domů jsem dorazil celý unavený. Už nebylo tak ošklivo jako ráno. Občas zasvitlo zpoza mraků i sluníčko a většina lidí se právě chystala obědvat. Já byl přelazený od všech těch možných i nemožných dobrot, které jsem ochutnal. Teď už mě čekalo jen návštěvu zpracovat a poslat „depeši“ panu Kyselskému, ale řekl jsem si, že to asi odložím až na večer, a místo toho se na chvíli natáhnu na gauč, aby mi slehlo.

PS: Tohle se stalo před patnácti lety. Podobných příhod jsem zažil stovky. Luisa Smolařová za svobodna Kynutá má dnes manžela, tři děti a mluvícího papouška Cyrila. Žije si šťastný život. Vlastně jsme na tom dost podobně. I já jsem již ženat, mám kupu dětí a do štěstí mi chybí asi jen ticho, kterého se v naší domácnosti nedočkáte. Děti neustále zlobí a křičí, a když jsou ve škole a ve školce a člověk by si myslel, že bude mít klid, tak ten papouch prostě nedá pokoj. To víte, já potřebuji na práci svůj klid a v tomhle se pracovat prostě nedá! Jsem prostě Smolař... ■

Na upraveném ledu hrajeme každou středu hokej v rámci tělocviku.

Ze sedačky vedle rolbaře Poutka

Adam Lustig, foto: Škoda Icerink

Otevřít vrata, nastartovat motor a vyjet do svého ledového království. Taková je práce rolbaře Libora Poutka na zimním stadionu Škoda Icerink. I když si s rolbařem tykáme a řekl bych, že jsme v přátelském vztahu, trapně mi, zrovna když píšu tento článek, vypadlo jeho jméno. Proto jsem ho pojmenoval Libor Poutka. Až na jméno jsou ale všechna jeho moudra, další zajímavosti i osobnost pravdivé.

Mammoth na Icerinku

Na zimním stadionu Icerink, který pravidelně navštěvuje část naší školy na hodiny bruslení a hokeje, jezdí každý den v týdnu několikrát denně nejmodernější rolby od firmy WM typu Mammoth. Rolba má asi 4,5 tuny a jízdu jí umožňuje 5 elektromotorů. Stroj nemá, na rozdíl od auta, spojku nebo řadicí páku. A brzdu byste hledali taky marně. Rychlost rolby se reguluje podle toho, jak moc sešlápnete plyn. Maximální rychlost, kterou rolba dokáže vyvinout, je 13 km/h.

„Řezba“ předchází žehlení

Na Icerinku je největší provoz v celé Praze. Led je obsazen od rána do večera po celý týden, a tím je komplikovanější se o něj starat. „Při rolbování musíme myslet do budoucna. Dlouhodobě je nutné udržovat led co nejvíce rovný. Tady máme na jedno ujetí ledu blok asi deseti minut mezi tím, než se skupiny na ledu střídají, a nemůžeme si s tím moc hrát. Zároveň je ale nutné, aby byl led stále dobře upraven,“ říká Poutka.

„Na důležité zápasy mistrovství světa nebo NHL led klidně tuhne třeba 10 dní.“

Rolba led nejprve seřízne. Na rolbě mají tuto úlohu nože, které se ale musí jednou za čtrnáct dní měnit. Dobrý led dělá právě řezání, které očistí led od největších nerovností. Poté rolba led „vyžehlí“ přidáním několika milimetrů teplé vody, kterou na led nanáší trysky přes hadr. Kdyby totiž dopadala přímo na povrch, na ledě by se vytvořily koláče a nebyl by kvalitní. Výšku řezu, teplotu vody i její množství rolbař ovládá a stále reguluje. „Na celé ploše je spousta rozdílů, děr, zářezů

a ploten, které si musíme hlídat a srovnat je s okolím. Typická oblast, kde je ledu stále málo, je například okolí branek, před kterými si vždy brankáři led rozjezdí a potom shrnou do strany, aby led uhladili,“ přibližuje situaci Libor.

Boj o každý milimetr ledu

Při školním bruslení a hodinách dalších „neprofesionálních“ týmů se led tolik neničí, protože nemáme takovou sílu a tolik do něj nezabíráme. To je pro rolbaře na Icerinku výhoda. Po takových trénincích mohou vodu na led dostat, čímž zvětší jeho výšku. Naopak, pokud se led upravuje po profi hokejových manšaftech, musí se mu věnovat mnohem větší pozornost jak po hraní, tak před ním. Jakmile jsou třeba tři zápasy po sobě, může led přijít i o půl centimetru ledu. „Důležitou věcí je také tuhnutí ledu po úpravě. Záleží na tom, kolik vody zamrzá. Tady na Icerinku na plochu skočíte ani ne po deseti minutách a sami víte, že na některých místech je ještě místo ledu voda. Na důležité zápasy mistrovství světa nebo NHL led klidně tuhne třeba 10 dní.“

Lajny se musí hlídat

Další věcí, při které musí být rolbaři na pozoru, jsou lajny a případně jiné obrazce, na Icerinku třeba velké logo Škodovky uprostřed. Tyto „barevné plochy“, ať už jsou jakékoliv, se do ledu kreslí už před sezonou, kdy se led „zakládá“. Možností, jak na led lajnu vytvořit, je hned několik: od méně se vyskytujícího plastu přes spreje nebo vylévání vody s přidáním obarvenou chemií, užívanou zrovna na Icerinku. „Lajny si musíme hlídat a nechávat je pod ledem. Jakmile je ledu málo, začnou se vybrušovat a ničit. To může dojít až tak daleko, že se prostě stadion na několik dní uzavře a led se udělá na některých místech znovu,“ doplňuje Poutka.

„Úprava ledu rozhodně není tak snadná, jak se může zdát. Musíme se stále dívat před sebe a reagovat i na nejmenší rozdíly v ledu, pokud chceme, aby byl co nejladší. Dobrého rolbaře dělají zkušenosti a je to v podstatě věda, ostatně jako cokoliv, co chceme dělat pořádně,“ shrnuje na závěr Libor Poutka. ■

Politiku беру jako službu lidem

Minirozhovor se starostou Prahy 7

Mgr. Janem Čížinským

Ida Kratochvílová

Co je pro Vás na práci starosty nejobtížnější?

Vymyslet řešení problémů, na které nemám pravomoc. Hodně ale pomáhá autorita starosty. Volala mi například jedna paní, že u nich v domě nefunguje topení ani výtah a že tam žije třiadvacetiletá paní v obtížné situaci. Spočil jsem se s majitelem domu a topení začalo fungovat hned večer a výtah za tři dny.

Která ze změn, které se Vám podařilo prosadit, Vám udělala největší radost?

Nejvíce jsem hrdý na to, že se nám podařilo dostat všechny děti z ubytoven do bytů a že také pomáháme všem seniorům, kteří se ocitli v bytové nouzi. Na školách také fungují fondy solidarity a na obědy chodí, díky obědovému kontu, všechny děti v našich školách a školkách.

Co byste nejvíce chtěl změnit v Praze 7 a celkově v Praze?

V Praze 7 usiluji o to, aby se podařilo propojit dvě nyní oddělené části Holešovic, abychom vysadili v ulicích nové stromy a dobře se starali o ty stávající, aby se lidem u nás líbilo a dobře žilo a aby nikdo nezůstal bez pomoci. V celé Praze pak usiluji o to, abych tu prosadil principy dobrého hospodaření, ohleduplného rozvoje, ochrany životního prostředí a sociální citlivosti. A daří se to.

Co Vám přináší pravidelná setkávání s občany?

Lidé nejlépe vědí, co je třeba v jejich okolí zlepšit. A proto jsem každý měsíc k dispozici v hospodě a naslouchám svým sousedům. A pak jim dávám zpětnou vazbu, co se podařilo vyřešit.

Která práce je Vám bližší, práce starosty Prahy 7, práce poslance nebo Vás třeba někdy napadlo, že byste se vrátil k práci učitele?

Být učitelem je krásná práce. Stejně hezká je práce starosty i poslance. Politiku беру jako službu lidem. Starosta vidí rychleji výsledek své práce, poslanec a učitel na výsledky čekají déle. ■

Jaká byla činnost Studentské rady během prosince a ledna?

Tomáš Kudláček, foto: archiv Přírodní školy

Konec prvního pololetí se od konce listopadu, kdy jsme vás naposled informovali o dění na Studentské radě (dále také „Rada“), poměrně rychle přiblížil, a to i díky vánočním prázdninám i výjezdu Vesmír. I přes to se toho v tomto krátkém období nestalo málo a my vám již podruhé od začátku roku přinášíme shrnutí toho podstatného, co se dělo ve Studentské radě a co se nám povedlo prosadit.

Začátek prosince

Proběhla pravidelná měsíční porada učitelů. Na té zástupci terciánů řešili v návaznosti na listopadové společné jednání povinné chození nižšího stupně ven. Vyjednávání se však neslo spíše v duchu diskuze a povinnost chodit ven se pravděpodobně nijak zásadně nezmění. Zástupci tříd nižšího stupně však budou s některými učiteli přemýšlet nad tím, jak by se povinné trávení času mimo třídu dalo zpříjemnit a třeba i efektivněji využít k plnění studijních povinností.

V průběhu prosince

Došlo ke spuštění dalšího komunikačního kanálu v podobě facebooku Studentské rady. Má podobu veřejné skupiny přidružené k facebookové stránce Přírodní školy. Budou se zde objevovat aktuální informace, probíraná témata a závěry z jednání, programy na další setkání a jiné. Od facebookové stránky si slibujeme především zatraktivnění a zlepšení komunikace Rady navenek. Najdete tu určitě dost informací, tak neváhejte a sledujte ji!

Pátek 20. prosince byl poslední den před prázdninami a to znamenalo tradiční besídku. Její podobu se nám povedlo prosadit na listopadovém společném jednání s učiteli a besídka se díky tomu nekonala celá venku (článek o besídce si můžete přečíst na straně 6). Jsme rádi, že jste se aktivně zapojili do programů, a doufáme, že jste si všichni besídku patričně užili. Za velkou pomoc s přípravou děkujeme především Káje za celkovou organizaci, Kubovi s Michalem, Julče a Kryštofovi za programy a Andree, Ondrovi, Tereze, Adamovi a Markétě za přípravu jídla a výzdobu místnosti!

Druhá polovina ledna

Na uměleckém výjezdu Vesmír proběhlo také několik jednání Studentské rady. Po zkušenostech z podzimního výjezdu jsme dění na výjezdu (fungování služeb, projektů, časového harmonogramu, programů aj.) hodnotili průběžně a problémy řešili operativně - to se ukázalo jako velmi dobré. Mimo jiné jsme se zde zabývali i pochvalami pro studenty a učitele, které jsou udělovány při rozdávání pololetních vysvědčení.

Jedním z větších témat, které jsme na výjezdu řešili, byla i funkce dispečera a hodnocení jeho výkonu. Roli dispečera by měla nově upravovat osnova, která je součástí Knihy moudrosti. Ta představuje jakýsi manuál pro podstatnou část aktivit, které ve škole a na výjezdech děláme. Na její tvorbě se podíleli i zástupci studentů na učitelském soustředění.

Koncem ledna

Poohlédli jsme se také za uplynulou částí školního roku, a to prostřednictvím pololetních zpětných vazeb. Ty byly novinkou v minulém školním roce a poměrně se osvědčily. Letos však neproběhly elektronickou formou, ale klasicky na papíře - tento formát vzešel z diskuze na lednové technické poradě učitelů. Se závěry ze zpětných vazeb chceme pracovat na učitelském soustředění.

A co se chystá ve druhém pololetí?

V druhé polovině školního roku chceme i nadále podporovat studentské projekty (programy na výjezdech, profilové práce) a více se věnovat chodu a filosofii školy. Věnovat bychom se chtěli i dlouhodobějším a rozsáhlejším tématům, jako je např. nastavení podmínkového systému a povinných podmínek. Tato témata pak chceme „dotáhnout“ na učitelském soustředění o letních prázdninách. ■

Domácí výroba mýdla? Nic složitého!

Michal Kvěťák, foto: autor a Rozálie Kopecká

Dá se říct, že domácí výroba mýdla se stává poslední dobou téměř trendem. Pokud si budete chtít výrobu mýdla také vyzkoušet, není to nic složitého. Potřebujete totiž jen tři základní suroviny: tuk (živočišný a rostlinný), hydroxid sodný a vodu.

Co je potřeba:

- voda (nejlépe destilovaná)
- jakýkoli olej
- živočišný tuk (sádlo)
- hydroxid sodný
- barvivo a silice (pokud chcete mýdlo barevné nebo s nějakou speciální vůní)

Proč zrovna tyto suroviny? Díky tuku, který je mastný, se na rukou udělá hladký klouzavý povrch s minimálním třením, díky kterému se bakterie snadno „smetou.“ Hydroxid sodný (NaOH) pak slouží jako účinná dezinfekce. Jde totiž o silnou žiravinu, když ale jeho reakce s vodou ustane, zlikviduje vám jen bakterie na ruce (místo vaší ruky). Všechny suroviny jsou běžně dostupné, i když NaOH není tak lehké sehnat, nejlépe to jde přes internet. Barva a vůně mýdla může být přesně podle vašeho přání. Jak na to?

Postup

Do nádoby nalijeme 280 g oleje, přidáme 250 g sádla a přivedeme vše do varu. Potom do jiné, nejlépe plastové nebo kovové, nádoby (NE hliníkové! – NaOH s hliníkem reaguje), nalijeme 85 g studené destilované vody a do ní přidáme 35 g NaOH a roztok pečlivě rozmícháme. Roztok se bude zahřívat díky exotermní reakci (reakce, při které se uvolňuje teplo). Až bude všechno NaOH rozpuštěný a roztok horký, opatrně ho přelijeme do vařícího oleje a sádla. Poté obsah v nádobě mixujeme, dokud směs nezačne houstnout. Právě teď je vhodná doba přidat silici a barvivo. Rozmíchanou směs nalijeme do nádoby, která nám zároveň určí tvar hotového mýdla. (Doporučení: použijte krabičku od másla.) Nádobu se směsí necháme cca 24 hodin uležet. Poté se usušené mýdlo ořízne, ozdobí a lze ho používat na mytí.

Upozornění

NaOH je silná žiravina. Pokud dojde ke střetu s pokožkou, několik minut zasažené místo omývejte vodou. Pokud je zasažené místo rozsáhlé, vyhledejte lékaře. Při přípravě roztoku NaOH vzniká exotermní reakce, která vodu ohřeje na cca 90°C. Při tom jsou do vzduchu vypouštěny výpary, které mohou silně poleptat sliznici. Při práci s hydroxidem sodným je tedy potřeba dodržovat ochranná opatření, tzn. mít rukavice, ochranné brýle a pokud možno i ochranný oděv.

Osobní zkušenost

Když jsem dělal experiment poprvé, nesehnal jsem si čistý NaOH, ale směs na čištění odpadů, kde je hydroxid pouze obsažen. V okamžiku, kdy mi směs místo 24 hodin tuhla dva dny, jsem si začal říkat, že tady není něco v pořádku. Na finální podobě mýdla se navíc začaly objevovat velké krystaly látky, kterou jsem nedokázal identifikovat. Nevěděl jsem, jestli je úplně bezpečné si tímto výrobkem umývat ruce, a proto jsem se rozhodl vyrábět mýdlo jinak.

Ve škole jsem si sehnal „čistý“ NaOH, stejně jako v prvním případě jsem si udělal roztok NaOH a nalil ho do nádoby s horkým olejem, ve kterém jsem ještě předtím nechal rozpustit sádlo (to jsem při prvním pokusu neudělal). Po následném promíchání směs zhoustla, i když trochu míň, než bych potřeboval. Přidal jsem levandulovou silici a nechal hmotu ztuhnout. Směs ztuhla za 24 hodin, je jen trochu měkkší, ale ruce se s mýdlem i přesto umývají krásně. ■

Nejedlá houba, která léčí

Matěj Žatečka, foto: wikimedia

Hořké zklamání mnoha houbařů, hřib žlučník, lidově nazývaný hořčák, je krásná hřibovitá houba zatracovaná pro svou výraznou hořkost, která ji řadí mezi nejedlé druhy. Nutno podotknout, že se nejen nejedná o houbu jedovatou, vědecké studie dokonce ukazují, že hřib žlučník může pomoci i při léčbě rakoviny!

Jedná se o hojně se vyskytující houbu, rostoucí často po skupinách v mírném pásu v jehličnatých i smíšených lesích od nížin do podhorských oblastí. Nejedna houbař dokáže hřib žlučník zaměnit za jiné jedlé hříby, zejména za hřib dubový nebo hřib smrkový. Takový omyl pak přináší nemilé zklamání v podobě zkaženého pokrmu, který přítomnost hřibu žlučníku učiní nepoživatelným. Jak se tedy vyvarovat nechtěnému sběru tohoto hřibu?

Sledujme jeho charakteristické znaky: bělavě na růžovělé póry s rourkami a výraznou sítku na povrchu třeně. Dužina tohoto hřibu je na řezu bělavá, po několika minutách slabě růžovějící a pod pokožkou klobouku nepatrně nahnědlá. Hořkost dužniny je pak nejvýraznějším rozpoznávacím znakem hřibu žlučníku, nemusí být ovšem příliš intenzivní.

Kladem tohoto hřibu jsou jeho léčivé účinky. Vědeckou studií založenou na pokusech s bílými myši bylo zjištěno, že polysacharidy extrahované z mycelia (podhoubí) hřibu žlučníku zastavují růst některých nádorových buněk. Nachází se v něm i antibakteriální a protizánětlivé látky. V lidovém léčitelství se také používá při bolestech břicha, zvracení a průjmu. Účinek hřibu žlučníku při překonávání těchto gastrointestinálních obtíží je opravdu velký.

Usušený a na prášek rozemletý hřib žlučník lze podávat vmíchaný do trošky medu či bílého jogurtu. Spolknout lze i jen samotný prášek zapitý dostatkem vody, případně lze tímto práškem naplnit želatinové lékové tobolky. Jako léčivá dávka pak většinou postačuje jedna nebo dvě tyto želatinové tobolky nebo zhruba půl kávové lžičky prášku. ■

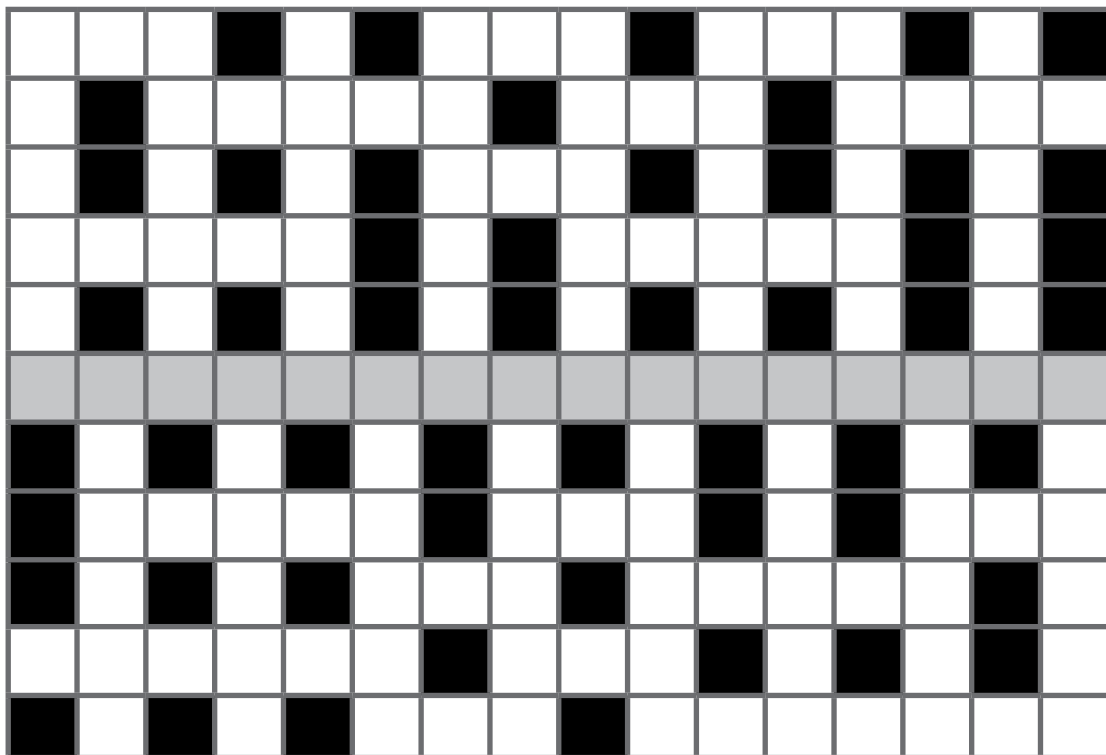
Doplňovačka

foto: wikimedia

Doplňujte slova ze seznamu do volných políček v křížovce, dokud nezískáte tajenku.

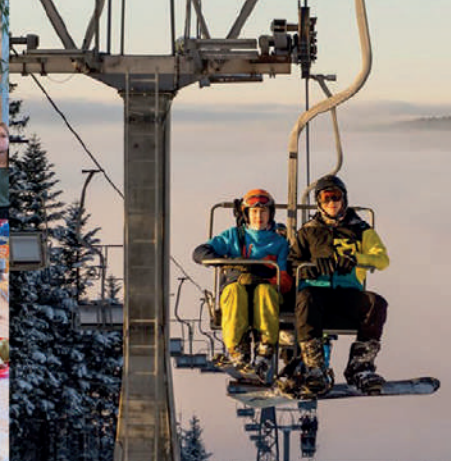
Evropská města

Největším evropským městem byla v 8. – 11. století n. l. (tajenka). V době svého největšího rozkvětu čítalo obyvatelstvo okolo 500 000 – zhruba stejně jako Paříž v roce 1700. Žili zde vedle sebe muslimové, křesťané i Židé. V roce 1576 po ní bylo pojmenováno nově založené město v Argentině. Naposledy se město rychle rozrostlo během 20. století, nedosáhlo však takových rozměrů jako před 1000 lety. Dnes má jen něco málo přes 300 000 obyvatel a je na seznamu světového dědictví UNESCO.

3 MÁK	5 LIÁNA	OZDOBA
MAO	POVEL	ALEUTY
MÍR	ORTEL	PRORUB
POP	OSTYCH	PODCHOD
DLE	KONTO	PLÁTNO
AHA	6 TABLET	OKROVÁ
OKR	POPLACH	MAMLAS
PŘE	NEVOLE	NÁPLNĚ
INU	LOLITA	KLETBA
KEL	KROUPA	MATOUŠ
4 ODRA	CÍRKEV	7 VÝKLADY
	ROVNÍK	

Chcete nás podpořit?
Přispějte na aktivity Přírodní školy na portálu
www.darujme.prirodniskola.cz Děkujeme.